

Extrémní frankatury z období měnové reformy v ČR

(1. – 18. VI. 1953)

Dokončení ze strany 1

I když je tento dopis svou frankaturou kuriózní, mnohem pozoruhodnější je další reprodukováný objekt, jímž je těžký velkoformátový doporučený dopis, odeslaný „Brněnským mlékárenským trustem, národní podnik Brno“ (zelené razítko v levé dolní části adresní strany) na Ministerstvo potravinářského průmyslu, hlavní správa mlékáren, nám. Maxima Gorkého 31, Praha 3 – Nové Město. Žlutá tuhá obálka rozměru 36 x 24,5 cm by vyžadovala ve staré měně výplatné 11 Kčs (6 Kčs za dopis ve hmotnostní kategorii nad 20 g do 250 g + 5 Kčs doporučné), od 1. června tudíž musel být dopis ofrankován známkami v celkové hodnotě 110 Kčs, tedy v přepočtu 1 : 50 do nové měny 2,20 Kčs. Pošta se „zhostila“ tohoto úkolu **při velmi pravděpodobném nedostatku známek vyšších hodnot** kuriózním způsobem: na zadní straně je vylepen celý 100kusový PA (!!!) známky 1 Kčs „Jan Šverma“ (Pof. 504) s horním a dolním okrajem (svislé okraje jsou pro nedostatek volné plochy odtrženy). Navíc pak při dolním okraji uvedeného PA je ještě 10 stejných známek ve svislé osmipásce a dvojpásce, tedy celý jeden sloupec z dalšího PA této známky.

Němá „reco“ nálepka s černým tiskem, nalepená na lící straně obálky, je doplněna šedofialovým otiskem ručního razítka „BRNO 14“. Znamky na rubu jsou znehodnoceny (ne všechny, neboť některé nebyly razítkem zasaženy, což je důsledek chvatného mnohonásobného razítkování) celkem 34 otisky dvoukruhového razítka s texty „BRNO 14 / 16.VI.53-11 / d / xxx“. Příchozí razítko nebylo na zásilku otištěno.

Lící stranu tohoto dopisu vidíme na obr. 3, rubová strana se 110 známkami 1Kčs „Jan Šverma“ je zobrazena na titulní straně tohoto čísla MR.

Popsaná extrémně frankovaná celistvost byla „díky“ nešetřnému zacházení v provozu dosti zřetelně poznamenána (dvojnásobný lom obálky, velké špinavé skvrny na líci); frankatura byla v horní části PA uprostřed poškozena odtržením 10bloku známek, který musel být zčásti dolepen a zčásti rekonstruován. To pochopitelně ocenění celistvosti citelně snižuje, nic to však nemění na mimořádnosti této extrémní frankatury a na objektivní vzácnosti této pozoruhodné celistvosti.

Na závěr lze říci jen tolik, že nálezy podobných „svědků“ období měnové reformy nejsou běžnou záležitostí. Autor i redakce uvítají, pokud čtenáři Merkur Revue podají zprávy o podobných kuriozitách s extrémními frankaturami, mají-li je náhodou ve svých sbírkách nebo alespoň vědí o jejich existenci. Vyobrazení jsou pro publikování těchto objektů samozřejmě nezbytnou podmínkou.

Zdeněk Fritz

Obr. 2

Obr. 3

DALŠÍ OSLNIVÝ ÚSPĚCH SLOVENSKÉ ZNÁMKOVÉ TVORBY

V minulém měsíci vešlo ve známost, že zvláštní komise pro hodnocení nejlepších známek světa při organizačním výboru světových výstav WIPA ve Vídni určila svým rozhodnutím v závěru roku 2008, že cenu GRAND PRIX DE L'EXPOSITION WIPA za nejkrásnější známku světa z celoroční světové produkce známek, vydaných v roce 2007, získala znovu slovenská známka, a to aršík „Bratislavský hrad“, obsahující v bohatém výtvarném rámci známku hodnoty 37 Sk.

O tuto mimořádnou poctu se rovným dílem zasloužili oba tvůrci aršíku, tj. autor návrhu prof. Dušan Kállay a rytec Fero Horniak. Aršík byl vytištěn v PTC Praha technikou jednobarevného ocelotisku z plochy v kombinaci s barevným ofsetem a vydán 27. 6. 2007. Oba umělce nemusíme zvlášť představovat: prof. Kállay je jedním z nejvýznamnějších slovenských výtvarných umělců moderní doby a do známkové tvorby se vepsal zlatým písmem desítkami svých realizací jak československých, tak slovenských známek. Připomeňme jen namátkou jeho díla z období SR: aršíky „Houby“ (1997), „Ryby“ (1998), „Karel Plicka“ (2008) a zejména „Dejiny poštového práva“ (2000), kteréžto dílo přineslo autorovi spolu s rytcem R. Cigánikem první titul laureáta GRAND PRIX WIPA. Fero Horniak svou monumentální rytinou šestí historických vedut Bratislavského hradu znovu potvrdil svůj impozantní vzestup v oblasti umělecké známkové rytiny a svoje současné postavení mezi světovými velmistry této náročné umělecké disciplíny.

Nový slovenský oslnivý úspěch také znovu připomněl, jak správné a nezbytné bylo opuštění „ofsetového šílenství“ z roku 2004, zaviněného několika nezodpovědnými jedinci ve vedení Slovenské pošty, které „vykázalo“ tisk slovenských známek do Anglie. Pokud by tento „trend“ uspěl, nikdy by nemožla vzniknout skvostná díla slovenské rytecké školy, jakým je právě poctěný aršík – vynikající reprezentant slovenské výtvarné kultury na mezinárodním fóru, a samozřejmě i díla další.

Redakce „Merkur Revue“ co nejsrdečněji blahopřeje našim přátelům na Slovensku, oběma tvůrcům, realizačnímu týmu Slovenské pošty, tiskárně PTC Praha a samozřejmě celé Slovenské republice.

-zfz-

